

Financieel crisisplan Stichting Pensioenfonds Thales Nederland

1. Inleiding

Het financieel crisisplan is een beschrijving van maatregelen die het bestuur van Stichting Pensioenfonds Thales Nederland (SPTN) op korte termijn effectief zou kunnen inzetten indien het fonds zich bevindt in, of snel beweegt naar een situatie waarin het realiseren van de doelstelling van het pensioenfonds in gevaar komt. Door een dergelijk plan “op de plank” te hebben liggen, is een bestuur beter voorbereid op een crisissituatie en kan worden voorkomen dat er in de drukte van een crisis mogelijkheden over het hoofd worden gezien.

Vooraf is nagedacht over o.a. kritische grenzen, de beschikbaarheid van maatregelen, het inzetten van maatregelen, het realiteitsgehalte van maatregelen en de effectiviteit ervan en een nadere invulling van evenwichtige belangenafweging. Het crisisplan is onderdeel van de actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN). Door vooraf te expliciteren hoe een bestuur voornemens is om te gaan met een crisissituatie wordt het deelnemers en aan de deelnemer gerelateerde pensioengerechtigden duidelijk hoe er met de pensioenen omgegaan wordt in tijden van crisis, onder andere ten aanzien van de verdeling van lasten over de belanghebbenden die ontstaan als gevolg van de inzet van maatregelen. Overigens is een crisisplan niet een plan dat in een crisissituatie kant-en-klaar uitgevoerd moet worden. Het bestuur zal de concrete maatregelen altijd afstemmen op de aard van de crisis en de omstandigheden van dat moment. Een financieel crisisplan is dus niet hetzelfde als een herstelplan. Een herstelplan is gericht op herstel uit een bestaande tekortsituatie. Een financieel crisisplan is gericht op hoe in de toekomst om te gaan met crisissituaties.

2. Beschrijving crisissituatie

SPTN heeft als doel pensioenen uit te keren aan het personeel en hun nabestaanden van Thales Nederland B.V. Dit is geregeld in het pensioenreglement en de uitvoeringsovereenkomst. Deze doelstelling is vastgelegd in de statuten van het fonds. Het fonds behartigt daarbij zo goed mogelijk de belangen van haar deelnemers.

Thales Nederland B.V. is gedispenseerd van het Bedrijfstakpensioenfonds PME en uit dien hoofde dient er sprake te zijn van pensioenaanspraken die minimaal gelijkwaardig zijn aan het Bedrijfstakpensioenfonds PME, waarbij de gelijkwaardigheid wordt vastgesteld op basis de van toepassing zijnde wet- en regelgeving.

Het streven is de door de actieve deelnemers opgebouwde pensioenaanspraken, de premievrije pensioenaanspraken en de ingegane pensioenen waardevast te houden, hoewel er geen recht is op indexatie. Het bestuur beslist jaarlijks of en in hoeverre indexatie van pensioenaanspraken kan worden toegekend. Alleen als en voor zover de middelen van het fonds toereikend zijn voor indexatie, wordt deze toegekend. Voor deze voorwaardelijke indexatie wordt geen bestemmingsreserve gevormd. SPTN streeft naar een toeslagverlening die gemiddeld minimaal gelijkwaardig is aan die van het Bedrijfstakpensioenfonds PME.

In de laatste ALM-studie zijn de criteria en prioriteiten door het bestuur van SPTN als volgt vastgelegd in volgorde van prioriteit:

1. Kans op korting minimaliseren;
2. Kans op dekkingstekort minimaliseren;
3. Kans op indexeren maximaliseren;
4. Randvoorwaarde: de premie is geen sturingsmiddel.

Ten aanzien van de eerste prioriteit: de kans op afstempelen minimaliseren dient het fonds te voorkomen in een situatie terecht te komen waarin:

- herstel richting het vereist eigen vermogen niet meer binnen de wettelijke hersteltermijn van 10 jaar kan plaatsvinden; en/of
- herstel richting het minimaal vereist eigen vermogen niet bereikt wordt vóór het zesde opeenvolgende (jaarlijkse) vaststellingsmoment.

De twee scenario's kennen in beginsel een eigen kritische actuele dekkingsgraad. Uit het herstelplan per 1 januari 2021 kan worden afgeleid dat de kritische dekkingsgraadgrens voor het eerste scenario 93,1% (was 96,0%) is, terwijl deze voor het tweede scenario 90,7% (was 93,0%) bedraagt.

Gegeven de herstelcapaciteit van het pensioenfonds is dit de dekkingsgraad waarbij nog een herstel tot de (minimaal) vereiste dekkingsgraad mogelijk is binnen de wettelijke hersteltermijn. Onder dit niveau zal het fonds niet meer afdoende kunnen herstellen zonder een korting toe te passen.

Omdat de kritische grens met betrekking tot het vereist eigen vermogen hoger ligt dan de kritische grens voor het minimaal vereist eigen vermogen, is er naar de mening van het bestuur sprake van een financiële crisis als de actuele dekkingsgraad van het pensioenfonds onder de 93,1% daalt en dit al drie maanden aanhoudt, zodat het er naar uitziet dat dit langdurig zal zijn.

Onderstaand schema geeft een fasering weer van de verschillende dekkingsgraden en de verschillende stadia van een crisis.

Bij een beleidsdekkingsgraad hoger dan de grens voor toekomst bestendig indexeren (“TBI grens” zie paragraaf 7.4) kan er conform het beleidskader inhaalindexatie en/of reparatie van eerder doorgevoerde kortingen plaatsvinden indien het bestuur daartoe besluit. Hiervoor is per jaar maximaal 1/5de deel van het vermogen boven de beleidsdekkingsgraad voor toekomstbestendig indexeren beschikbaar.

Bij een beleidsdekkingsgraad tussen de 110% en de TBI grens kan er gedeeltelijk indexatie worden toegepast, indien het bestuur daartoe besluit.

Een kritische grens is ook de vereiste dekkingsgraad die op basis van de strategische mix geldt voor SPTN. Als de beleidsdekkingsgraad van het fonds aan het einde van een kalenderkwartaal onder de vereiste dekkingsgraad ligt, dan is sprake van een reservetekort en moet het fonds binnen drie maanden een herstelplan indienen waarbij het aantoont dat het binnen 10 jaar zal voldoen aan het vereist eigen vermogen.

Bij een dekkingsgraad tussen 104,2% en 110% is er geen sprake van een dekkingstekort (een beleidsdekkingsgraad onder het minimaal vereiste niveau zijnde 104,2%), maar vindt er geen indexatie plaats.

Bij een dekkingsgraad tussen de 104,2% en 100% raakt het fonds in een dekkingstekort. Als de beleidsdekkingsgraad op zes opeenvolgende (jaarlijkse) vaststellingsmomenten onder dit niveau ligt, en de actuele dekkingsgraad bevindt zich op het laatste vaststellingsmoment ook onder deze grens, dan dient het fonds binnen zes maanden maatregelen te nemen waardoor de dekkingsgraad direct zal voldoen aan het minimaal vereiste niveau van 104,2%. Per 1 januari 2020 en 2021 is een uitzondering gemaakt. Een fonds hoeft niet te korten als de actuele dekkingsgraad 90% of hoger is.

Naarmate de dekkingsgraad verder zakt zal het moeilijker worden uit herstel te komen. De factor tijd speelt daarbij een belangrijke rol. Bij een dekkingsgraad van 93,1% of minder is het naar verwachting niet mogelijk tijdig de vereiste dekkingsgraad te bereiken binnen de wettelijke hersteltermijn.

3. Dekkingsgraad waarbij het fonds er zonder korten niet meer uit kan komen

De kritische dekkingsgraad waar SPTN er niet meer uit kan komen zonder aanvullende maatregelen bedraagt volgens de huidige inzichten afgerond 93%. Uit het herstelplan per 1 januari 2020 volgt dat de herstelcapaciteit op korte termijn circa 2,8% per jaar is. Derhalve kan er bij een dekkingsgraad van 93% nog tijdig herstel plaats vinden tot de vereiste dekkingsgraad binnen de wettelijke hersteltermijn van 10 jaar.

Merk op dat de kritische dekkingsgraad een actuele dekkingsgraad betreft. De ontwikkeling van de beleidsdekkingsgraad is echter belangrijk voor de constatering of het fonds tijdig uit tekort is. De beleidsdekkingsgraad volgt met vertraging de stijging van actuele dekkingsgraad. Zoals hiervoor beschreven zal bij een dekkingsgraad van lager dan 93% naar verwachting al sprake zijn van een korting omdat het vereist eigen vermogen niet tijdig kan worden bereikt. Het bestuur zal bij een dergelijk niveau van de dekkingsgraad een prognose opstellen van de jaarlijkse benodigde (voorwaardelijke) kortingen gebaseerd op de dan geldende specifieke omstandigheden. Alleen de korting in het eerste jaar zal hierbij onvoorwaardelijk moeten worden doorgevoerd.

4. Maatregelen die het fonds ter beschikking staan ter bestrijding van een financiële crisissituatie

Het bestuur zal continu de financiële situatie van het fonds monitoren. Daarbij zijn verschillende crisissituaties denkbaar; er kan sprake zijn van een acute noodsituatie door bijvoorbeeld een terroristische aanslag met daarna een forse neergang van wereldwijde aandelenbeurzen waardoor de dekkingsgraad bijvoorbeeld in zeer korte tijd naar 93% beweegt.

Er kan sprake zijn van een sluipende crisis, bijvoorbeeld in een situatie van een langdurige, steeds verder verslechterende, crisis op de financiële markten. En er kan sprake zijn van een al vastgesteld herstelpad waar het fonds op achterloopt. De gevolgen van deze verschillende crisissituaties zullen uiteindelijk in de dekkingsgraad tot uitdrukking komen. De dekkingsgraad is daarom de belangrijkste graadmeter voor het pensioenfonds zoals weergegeven in het schema op blz. 2.

Bij een al vastgesteld herstelpad zal worden gemonitord of het herstel plaatsvindt conform het geplande herstelpad. Als de werkelijke ontwikkeling substantieel trager verloopt dan zal zorgvuldig gekeken worden naar de oorzaken van het achterblijvend herstel. Er zal worden gekeken naar de ontwikkelingen op de financiële markten en tevens of er sprake is van structurele of incidentele oorzaken. Na onderzoek naar de oorzaken van de ontstane crisissituatie zal het bestuur de noodzaak van aanvullende maatregelen vaststellen.

Indien het bestuur tot de conclusie komt dat aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn dan kan het bestuur besluiten om één of meer van de volgende maatregelen in te zetten (zie bijgaand schema).

	Juridisch Kader/Beleidskader	Impact op/ Stakeholders				Financieel effect		
		Actieven	Slapers	Pensioengerechtigden	Werkgever	Verschil	Effect op opgebouwde rechten/Verschil DG na 1 jaar	Effect op toekomstige opbouw
<i>(Tijdelijke) verlaging pensioenopbouw In combinatie met handhaving premie</i>	-Statuten artikel 12.2. -Reglement A.II.3 -Minimale gelijkwaardigheid PME-regeling (bestuur heeft geen zelfstandige bevoegdheid)					Bijvoorbeeld -20% lagere opbouw en handhaving premieniveau.	Ja 0,3%-punt (bij een veronderstelde premie van 28,0%)	Ja Nieuw op te bouwen verplichtingen in de toekomst – 20%.
<i>Wijziging van de inhoud van de regeling</i>	-Uitvoeringsovereenkomst -Minimale gelijkwaardigheid PME-regeling					Afhankelijk van te maken keuze	Nee	Ja
<i>Wijziging van het karakter van de regeling</i>	-Uitvoeringsovereenkomst -Minimale gelijkwaardigheid PME-regeling					Afhankelijk van te maken keuze	Nee	Ja
<i>Afstempelen (korten op opgebouwde pensioenrechten)</i>	-Reglement Artikel A.II.6 -Minimale gelijkwaardigheid PME-regeling -Pensioenwet -Statuten artikel 12.3					-1%-punt	Ja Circa +1%-punt (afhankelijk van dekkingsgraad niveau)	Nee
<i>Geen Indexatie</i>	-ABTN: beschrijving -Beleidskader - Reglement					1%- punt niet toekennen	Ja, geen verlagend effect op de dekkingsgraad van -1% -punt	Nee

Er zal goed overwogen moeten worden welke maatregelen effectief zijn. Bepaalde maatregelen kunnen namelijk zeer ingrijpend zijn, maar slechts een beperkt effect geven. Voor de verbetering van de dekkingsgraad met 1% per jaar, dient de premie bijvoorbeeld met 33%-punt te stijgen. Dat betekent een stijging van 28% naar 61%. In vijf jaar tijd betekent dat een dekkingsgraadverbetering van 5%.

Een forse premieverhoging verslechtert de positie van Thales Nederland B.V. zowel in termen van tariefstelling als de concurrentiepositie als werkgever. Tevens zal dit voor werknemers een zeer forse aanslag op het besteedbaar inkomen betekenen. Hoewel de negatieve impact van een dergelijke premieverhoging nationaal nog zou kunnen worden gedempt door een premieverhoging in de sector, zijn de concurrenten van Thales Nederland B.V. vooral buitenlandse multinationals (die hebben daar niet mee te maken hebben). Het instrument van premieverhoging is dus om deze reden voor het Thales Pensioenfonds minder effectief en geeft geen invulling aan evenwichtige belangenbehartiging (alleen werkgever en werknemer). Bovendien kan een premieverhoging slechts plaatsvinden voor zover dit niet strijdig is met het CDC-karakter van de uitvoeringsovereenkomst.

Voordat definitief over de in te zetten dergelijke maatregelen besloten wordt zal er afstemming plaats moeten vinden met de diverse stakeholders. Bij de inzet van één of meer van de bovengenoemde maatregelen zal het bestuur ook afwegen in hoeverre de maatregel(en) vanuit maatschappelijk oogpunt voldoende draagvlak kunnen vinden. Verder zal vanwege de dispensatie op regelniveau van het Bedrijfstakpensioenfonds PME door het bestuur getoetst worden of voldaan wordt aan de eis van minimale gelijkwaardigheid van de pensioentoezegging. In alle gevallen zal duidelijk moeten worden of er op dat moment voldoende draagvlak is voor de genomen maatregelen bij de stakeholders van het fonds. Daarnaast zal in alle gevallen aan het uitgangspunt van evenwichtige belangenbehartiging recht gedaan moeten worden. Onder evenwichtige belangenbehartiging verstaat SPTN dat alle belanghebbenden in vergelijkbare mate de consequenties ondervinden van de maatregelen.

Ten aanzien van de maatregel “het korten van pensioenaanspraken” heeft het bestuur besloten dit in beginsel voor alle belanghebbenden in gelijke mate te doen. Dat wil zeggen dat er geen onderscheid wordt gemaakt in de hoogte van de procentuele korting ten aanzien van de verschillende betrokken partijen. Het is bijna niet uit te leggen waarom verschillende belanghebbenden een eventueel afwijkend kortingspercentage opgelegd krijgen. Immers, vermindering van de korting voor groep X impliceert een hogere korting voor groep Y. Het bestuur is van mening dat gelijke korting het meest evenwichtig is.

In een crisissituatie kan het noodzakelijk zijn om aanpassingen te verrichten in het beleggingsbeleid. Startpunt voor het beleggingsbeleid vormt de ALM-studie waar een strategische mix uit voortvloeit. Tijdens crisisperiodes kan het beleggingsbeleid op punten aangepast worden. Zo kan bij een plotselinge daling van aandelenmarkten risico weggenomen worden door het “automatisch” rebalancen aan het einde van elk kwartaal “on hold” te zetten. Tevens kan afhankelijk van de omstandigheden de exposure naar bepaalde assetcategorieën ingeperkt dan wel vergroot worden. Tijdens een tekortsituatie mag het totale risicoprofiel van het fonds niet toenemen.

Bij sommige bedrijven in Nederland wordt in een situatie van dekkingstekort bijgestort door de werkgever. Bijstorten door de werkgever is geen verplichting die voortvloeit uit wet- en regelgeving. De uitvoeringsovereenkomst tussen het pensioenfonds en de onderneming kent een CDC-karakter en om die reden is er ook geen bijstortverplichting voor de werkgever. Derhalve is bijstorten in dit plan niet opgenomen als mogelijke maatregel.

5. Mate van inzetbaarheid van de maatregelen

Niet alle maatregelen zijn door het bestuur te nemen zonder dat dit gevolgen heeft voor bijvoorbeeld de dispensatie van PME. Maatregelen als (tijdelijke) verlaging pensioenopbouw, wijziging van de inhoud van de regeling, wijziging van het karakter van de regeling en afstempelen kan de dispensatie in gevaar brengen bij een afwijkend beleid. Derhalve zijn niet alle maatregelen zonder meer door het bestuur toe te passen.

Daarnaast volgt Thales Nederland B.V. de bewegingen die in de bedrijfstak Metalektro plaatsvinden. Een voorbeeld hiervan in het recente verleden is de tijdelijke verlaagde opbouw in 2012, die door CAO-partijen in de bedrijfstak Metalektro was afgesproken. Thales Nederland B.V. volgt dit beleid, de uitvoering van de pensioenregeling ligt vervolgens bij SPTN.

Premieverhoging en het wel of niet toepassen van Indexatie zijn de twee maatregelen die wel door het bestuur van het pensioenfonds in te zetten zijn. Premieverhoging boven het kostendeekkende niveau dient te worden afgestemd met de werkgever bij de start van een nieuwe vijfjaarperiode voor de vaste premie binnen de CDC-regeling. Aanpassingen en risico wegnemen in het beleggingsbeleid is door het bestuur uit te voeren.

6. Indicatie financiële effect van de maatregelen

Het effect van premieverhoging op de hoogte van de dekkingsgraad is minimaal. De premie dient met circa 33%- punt verhoogd te worden voor 1%-punt effect op de dekkingsgraad. Dit instrument is derhalve niet effectief ter correctie van de dekkingsgraad op korte termijn.

Een tijdelijke verlaging van de pensioenopbouw heeft geen effect op de opgebouwde rechten en heeft dus geen effect op de hoogte van de dekkingsgraad op korte termijn.

Een wijziging van de regeling of een wijziging van het karakter van de regeling heeft ook geen effect op de opgebouwde rechten en heeft dus geen effect op dekkingsgraad op korte termijn.

Geconcludeerd kan worden dat alleen afstempelen en het niet uitvoeren van indexatie direct effect heeft op de hoogte van de dekkingsgraad en daarmee dus het meest effectief zijn.

7. Evenwichtige belangenafweging

Uit het schema blijkt dat iedere afzonderlijke maatregel één of meer groepen belanghebbenden meer treft dan anderen. Evenwichtigheid wordt bereikt door een combinatie van maatregelen, bijvoorbeeld premieverhoging/ versobering in combinatie met korting/ geen indexatie. Bij een combinatie van maatregelen dragen alle stakeholders bij aan een oplossing. Daarbij moet er op gelet worden dat er geen “dubbele” dan wel te forse bijdrage is voor de actieven, gepensioneerden of de werkgever. Er zal per crisissituatie beoordeeld moeten worden welke concrete maatregelen van invloed zijn op de evenwichtigheid tussen de verschillende stakeholders.

8. Communicatie met belanghebbenden

Het fonds zal in een situatie van financiële crisis proactief communiceren. Begrijpelijk taalgebruik conform de richtlijnen van taalniveau B1. Het bestuur heeft als beleid om in tijden van financiële crisis de communicatie te intensiveren en heeft het streven om open en transparant te communiceren.

Het fonds zal de belanghebbenden informeren na vaststelling van het herstelplan door het bestuur. Tevens zal er op de website een korte – voor iedereen toegankelijke – toelichting/samenvatting op het herstelplan worden gegeven. Ook zal - in overeenstemming met de communicatievereisten uit de pensioenwet- in de startbrief, het UPO en in de informatie bij uitdiensttreding opgenomen worden dat het pensioenfonds een zich in een tekortsituatie bevindt. Een samenvatting van het herstelplan zal in het jaarverslag worden opgenomen. Het verantwoordingsorgaan zal worden geïnformeerd over het

herstelplan en een onverkorte versie van het herstelplan is door iedereen opvraagbaar bij het fonds. Tijdens de deelnemersvergadering en eventueel andere bijeenkomsten zal er een toelichting volgen.

Tussentijds worden alle belanghebbenden via de website geïnformeerd over de financiële situatie van het fonds. Iedere maand wordt de meest actuele dekkingsgraad weergegeven.

Tijdens de evaluatiemomenten richting DNB zal het fonds de belanghebbenden op de hoogte houden via de daarvoor geschikte kanalen, via de website, persoonlijke brieven aan deelnemers, slapers en gepensioneerden en via bijeenkomsten.

Indien het fonds een korting moet aankondigen zal het fonds extra alert zijn op zorgvuldige communicatie. De belanghebbenden worden via een brief geïnformeerd. Tevens zal er tijdig informatie beschikbaar zijn via het internet. Daarnaast kan het informatiebulletin van de werkgever ingezet worden om mensen op de hoogte te stellen van de situatie.

SPTN beschikt over een communicatiecommissie die regelmatig bij elkaar komt en beslissingen neemt (in samenspraak met het bestuur) over de communicatiemiddelen die ingezet worden.

Belanghebbenden kunnen daarnaast altijd contact opnemen met het Bureau Pensioenzaken van Thales of met de pensioenuitvoerder voor een mondelinge toelichting.

9. Besluitvormingsproces

Het bestuur volgt de ontwikkelingen nauwgezet. Indien er aanleiding voor is, zal het bestuur extra vergaderingen inplannen. Er zal ingespeeld worden op de actuele situatie en zullen er indien nodig extra overleggen worden ingepland.

Gemiddeld genomen vergadert het bestuur circa 10 keer per jaar. In een situatie van financiële crisis omstandigheden worden extra vergaderingen ingepland afhankelijk van behoefte.

Het fonds zorgt dat de belanghebbenden, waaronder de deelnemers, de werkgever, het verantwoordingsorgaan en de toezichthouder, tijdig worden geïnformeerd over relevante ontwikkelingen.

10. Overig: inflatie

Dit financiële crisisplan is uitgewerkt langs de lijnen dat het fonds in crisis is als de doelstellingen van het fonds (=uitkeringen verstrekken cf. het reglement) in gevaar komen. Voorgaande is aan de orde als de nominale dekkingsgraad op een te laag niveau zit. Op deze manier komt elke crisis voor het fonds dus tot uitdrukking in een te lage dekkingsgraad.

Naast het met een hoge mate van zekerheid (97,5%) verstrekken van nominale uitkeringen heeft het fonds ook de ambitie deze uitkeringen te indexeren. De indexatietoezegging heeft echter een voorwaardelijk karakter. Het voorwaardelijk karakter van de indexatie neemt niet weg dat het bestuur een scenario van zeer hoge inflatie als een crisissituatie voor het fonds definieert. Bij een hoge, of snel oplopende inflatie zal, door de stijgende rente, de dekkingsgraad van het fonds niet direct het probleem zijn. Toch komt de doelstelling van het fonds, "een adequate pensioenvoorziening voor de deelnemers" in gevaar. In dit scenario kan het zo zijn dat de feitelijke prijsinflatie niet bijgehouden kan worden door de indexatie die het bestuur wil toekennen. Dit niet kunnen toekennen van indexatie zou dan op termijn kunnen leiden tot een uitholling van de koopkracht van de toegekende pensioenuitkeringen, terwijl de nominale dekkingsgraad in de tussentijd wel op niveau blijft.

Indien het bestuur een scenario van langdurig hoge inflatie verwacht dan zal het bestuur zich bezinnen op maatregelen. Onder andere zal in een dergelijke situatie geëvalueerd moeten worden of er beleggingsinstrumenten beschikbaar zijn (tegen een redelijke prijs) die de inflatie kunnen volgen en

passen binnen het algemene beleggingsbeleid van het fonds.

11. Beoordeling actualiteit financieel crisisplan

Het bestuur zal periodiek het thema financieel crisisplan op de agenda plaatsen. Daar zal de actualiteit van het plan besproken worden en zo nodig actiepunten uit voort laten vloeien. Het plan wordt geüpdatet in de reguliere cyclus van het actualiseren van het gehele beleidskader en de ABTN en indien van toepassing in de cyclus van evaluatie van het herstelplan.

Het bestuur van Stichting Pensioenfonds Thales Nederland
December 2021